

mekanismer i de forhistoriske samfund; samtidig med at han på fremragende vis fremlægger et utroligt spændende og til tider kompliceret materiale.

Marie Louise Stig Sørensen

Saxo Grammaticus and the Life of Hamlet. A Translation, History, and Commentary by William F. Hansen. (University of Nebraska Press, London 1983). 21,20\$.

Dette er en ren litteraturhistorisk gennemgang af det eneste motiv i Gesta Danorum, der nogensinde er nået ud til en international kreds: historien om Hamlet, hans påtagede galskab og hans hævn. Det er morsomt at se, hvor mange detaljer fra Saxos fortælling, der ved nærmere eftersyn kan genfindes hos Shakespeare. Hans umiddelbare kilde var næppe Gesta Danorum, men en fransk forfatter, Belleforest og et ældre elisabethansk skuespil. William F. Hansen bringer en oversættelse af Saxos Hamlet-historie til glæde for amerikanske læsere; det ville have været nyttigt også at have Belleforests version til sammenligning.

Rikke Malmros

Saxo Grammaticus. A Medieval Author Between Norse and Latin Culture. Edited by Karsten Friis-Jensen. (Museum Tusulanum Press, Copenhagen 1981).

De senere år har set en fornyet interesse for Gesta Danorum som litterær præstation, som åndshistorisk udtryk, som det, der så uskønt kaldes »levning« i den kildekritiske teori. Den foreliggende bog er et resultat af et symposium, holdt i forbindelse med Københavns Universitets 500 års jubilæum 1979, der samlede en kreds af danske og internationale for-

skere. Her er instruktive og morsomme indlæg af Saxos engelske oversættere, Peter Fisher og Eric Christiansen. Hilda Ellis Davidson, Bjarni Guðnason og Joaquín Martínez-Pizarro belyser Saxos nordiske traditioner, mens Karsten Friis-Jensen beskæftiger sig med hans klassiske arv, specielt den fra Horats. Kurt Johannesson og Inge Skovgaard-Petersen placerer Saxo i den internationale latinsk-kristelige middelaldertradition; og Birgit Strand sammenligner Saxos kvindesyn med den næsten samtidige Snorres. Man nyder overalt godt af, at forskerne har større arbejder om Saxo på beddingen, og artiklerne introducerer og supplerer på udmærket vis de værker, der siden har set dagens lys.

Af mere speciel interesse for historikeren er Ivan Boserups bidrag om forholdet mellem Christiern Pedersøns og Jodocus Badius' Parisertryk og Saxos personlige kladde, som vi kender gennem Angers-fragmentet. De afviger så stærkt fra hinanden, at man har tænkt sig muligheden af, at Saxo aldrig selv er blevet færdig med sit værk, så at Parisertrykket og de øvrige kendte middelalderfragmenter skulle gå tilbage til en højmiddelalderlig redaktør, der skulle have tilrettelagt teksten på grundlag af Saxos mangelfulde kladde. Boserup viser, at forskellen først mellem Angers-fragmentets magre grundtekst og dens udsmykkende marginal-tilføjelser og siden til den trykte tekst viser den samme stilistiske bestræbelse og dermed, at samme skribent har været på færde. Samtidig nævner han, at Saxo har karakteristiske Valerius Maximus-citater, der afviger fra den trykte »Vulgata« (som Saxos bogtrykker Jodocus Badius havde publiceret), men er i overensstemmelse med det Valerius-håndskrift, Sorø Kloster havde fået af Absalon. Foruden at polemisere mod en middelalderlig redaktør argumenterer Boserup indirekte mod tanken om en gen-

nemgribende tekstredaktion i Jodocus Badius' trykkeri – hvis man her havde skåret Saxo til, ville man have harmoniseret ham med forlæggerens andre klassikerudgaver.

Rikke Malmros

H. N. Holmqvist-Larsen: *Møer, skjoldmøer og krigere. En studie i og omkring 7. bog af Saxo's Gesta Danorum*. Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning. 93. Bind – Årgang 1983 Nr. 304. (Museum Tusulanums Forlag, København 1983). 115 s., 85,40 kr.

Dette værk giver en meget fin introduktion til Saxo som forfatter og som internationalt velorienteret deltager i »det tolvte århundredes renæssance«, en indføring, der rækker langt ud over bogens erklærede emne blandt Saxos kvindefremstillinger. Også kvindebeskrivelserne ses i lyset af den europæiske litterære og juridiske tradition, hvorved Saxos velkendte misogyni nuanceres på fortrinlig måde. De historier fra Gesta Danorum 7' bog, der behandles, koncentrerer sig om kvinder, der har et særligt forhold til kravet om den ugifte kvindes kyskhed. Saxo har normalt ikke høje tanker om kvindens mulighed for at beherske sine stærke, lave drifter; normalt ser han kvinden og kvindeligheden som indbegrebet af karaktersvagthed og last. I 7' bog fremstiller han imidlertid to kvinder, hos hvem kyskheden tager således overhånd, at de længe modsætter sig et hæderligt og socialt accepteret ægteskab: *Syrith* overbetoner eventyrligt længe jomfruens ellers så ønskværdige, helt passive blufærdighed, mens *Alvilde* aktivt forsvaret sin modstand mod kønslivet ved at tiltage sig de mandlige dyder som tapper skjoldmø. Og så meget Saxo ellers har imod den kvindelige seksualitet, er det jo også

galt: kvinden skal i al sin moralske svagthed opfylde sin rolle som hustru og moder. (Saxo ville næppe have godkendt det pavelige responsum til biskoppen af Slesvig 23-07-1219 (DD I:5:152), der påbyder, at en kvinde, som nægter at indgå et aftalt ægteskab, skal gå i kloster). Enestående hos Saxo er så historien om *Hagbard* og *Signe*, der indleder et seksuelt forhold mod slægtens vilje. Signe får Saxos sympati; og det skyldes, viser Holmqvist-Larsen, at hendes forhold til Hagbard bliver betragtet som et hemmeligt ægteskab, sådan som det på den tid blev anerkendt af den internationale kirkeret.

Den, der vil studere Birgit Strands og Nanna Damsholts mere generelle værker om kønsopfattelsen hos Saxo og i det højmiddelalderlige Danmark, bør ikke snyde sig selv for at læse denne fine, indtrængende studie.

Rikke Malmros

Ælnothskrønike. Oversat og kommenteret af Erling Albrechtsen. Efterskrift af Preben Meulengracht Sørensen. (Odense Universitetsforlag, 1984). 147 s., ill., 90 kr. + moms.

Dr. Erling Albrechtsen har i sit otium med en imponerende energi oversat middelalderlige latinske krøniker til dansk. Det foreliggende arbejde er vist nok hans 6. udgivelse inden for 8 år.

Efter at have givet det danske publikum adgang til de europæiske kronikørers omtale af normannerens bedrifter ude i verden er han nu kommet til den hjemlige historieskrivning. *Ælnothskrønike* blev skrevet o. 1120 på et for Albrechtsen så centralt sted som Odense. Dens hovedtema er drabet på Knud den Hellige i 1086; her er således tale om en udgivelse op til 900-året for dette. Krøniken er udgivet på latin af M. Cl. Gertz i *Vitae Sanctorum Danorum* 1908-12.